

Prof. dr hab. Andrzej Powałowski
Wydział Prawa
Uniwersytet Kaliski

Kalisz, dnia 20 maja 2026 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej

**pod tytułem „Sądowa ochrona prawa do tytułu profesora” autorstwa mgr.
Artura Woźniaka**

I. Ocena koncepcji, struktury i metodologii rozprawy

Przedłożona do recenzji rozprawa poświęcona została problematyce sądowej ochrony prawa do tytułu profesora. Wypada w pełni zgodzić się z Autorem, że: „zagadnienie dotyczące nadania tytułu naukowego profesora stanowi temat aktualny i doniosły. Postępowanie zmierzające do nadania tego awansu naukowego pozostaje niewątpliwie w sferze działalności administracji publicznej. Działalność w tym zakresie podlega kontroli sądów administracyjnych, które – sprawując wymiar sprawiedliwości – winny dążyć do ochrony praw i wolności jednostki. W tym kontekście udział Prezydenta RP w przedmiotowym postępowaniu daje asumpt do przeprowadzania rozważań na temat zakresu tej ochrony oraz jej skuteczności” (s. 6-7). Trzeba przyjąć, jak zaznacza Doktorant, że: „Celem przeprowadzonych (przez Doktoranta – zazn. A.P.) badań jest próba odpowiedzi na pytanie, czy obecnie obowiązujące rozwiązania prawne zapewniają w stopniu akceptowalnym prawo

do sądu administracyjnego osobom ubiegającym się o ten najwyższy awans naukowy, a w konsekwencji ustalenie, czy w materii tej pożądane może być wprowadzenie zmian legislacyjnych” (s. 7).

Doktorant formułuje (s. 188) tezę badawczą rozprawy, którą jest twierdzenie, zgodnie z którym ... zaistnienie publicznego prawa podmiotowego do tytułu profesora wiąże się z koniecznością zapewnienia... odpowiedniego standardu ochrony. Standard ten wywodzony może być z unormowań międzynarodowych, europejskich, ale także konstytucyjnych...”, przy czym „odpowiedź na pytanie, czy obecnie obowiązujące rozwiązania prawne zapewniają w stopniu akceptowalnym prawo do sądu administracyjnego osobom ubiegającym się o tytuł profesora, musi być twierdząca.” Wszystkie swoje ustalenia, konstatacje, założenia oraz konkluzje Autor odpowiednio rozwija i precyzuje, a następnie wspiera odpowiednimi argumentami i w konsekwencji wykazuje ich prawdziwość. Rzetelność naukowa Doktoranta, logiczność wyводу, konsekwencja w dochodzeniu do wniosków argumenty te w pełni uzupełniają.

Po zapoznaniu się w pełni z treścią pracy Doktoranta w pełni potwierdzam zasadność, celowość i potrzebę Jego twierdzeń odnoszących się do poszczególnych faz omawianego postępowania. Jak pisze Doktorant: „W pierwszej fazie postępowania w sprawie nadania tytułu naukowego naukowego interes prawny jednostki chroniony jest poprzez możliwość wniesienia skargi do sądu administracyjnego na decyzję administracyjną wydaną przez RDN”.... Kognicja sądów na tym etapie doznaje ograniczenia z uwagi na przyjęty model postępowania w sprawie nadania tytułu profesora jako szczególnego postępowania administracyjnego”.... Osobie tej (ubiegającej się o tytuł profesora – uzup. A.P.), na gruncie obowiązującego systemu prawa, przysługuje najwyższa możliwa ochrona sądowa polegająca na uzyskaniu merytorycznego

orzeczenia przyznającego tytuł profesora, z możliwością pominięcia skierowana sprawy do ponownego rozpatrzenia przez głowę państwa, czy też zobligowania do wydania określonego rozstrzygnięcia” (zob. s. 188-189)

Zaznaczam jednoznacznie, że aprobuję sformułowania poszczególnych hipotez badawczych zmierzających do weryfikacji tezy wiodącej, podzielaam zdanie Doktoranta w zakresie doboru argumentów wspierających owe hipotezy, a w efekcie także samą tezę badawczą. Stwierdzam nadto, że ze wszystkimi twierdzeniami Doktoranta dotyczącymi zarówno problematyki materialnej, jak i formalnej w pełni zgadzam się. Wszystkie one bowiem należy uznać za takie, która przedstawiają określone wartości badawcze i mogą być potraktowane jako punkt wyjścia dla dalszych rozważań naukowych. Każde twierdzenie i każda sformułowana w pracy teza została właściwie sformułowana oraz jest w pełni jasna i zrozumiała.

Wyrażam przekonanie, biorąc pod uwagę treść wszystkich rozdziałów pracy, że Autor postrzega problem ochrony prawnej osób ubiegających się o tytuł naukowy profesora w sposób kompleksowy i pełny. Odzwierciedla to zarówno plan dysertacji, jak i treść poszczególnych fragmentów pracy. Odpowiednio, przy zachowaniu właściwych proporcji, scharakteryzowane zostały problemy definicyjne i pojęciowe, związane ze wskazaną ochroną. Przedstawione zostały oraz zanalizowane poszczególne zagadnienia cząstkowe składające się sumarycznie na problem ochrony prawnej osób ubiegających się o tytuł naukowy profesora. Zagadnienia te rozpatrywane są przez Autora w różnych częściach dysertacji i większość rozważań zawartych w pracy jest im poświęcona. Jak już wcześniej zazaczyłem poszczególne problemy podniesione w pracy, twierdzenia i tezy Autor wspiera odpowiednimi argumentami i wysnuwa właściwe wnioski. Stwierdzam zatem w związku z tym, że problem zasygnalizowany w tytule dysertacji odpowiada treści owych

zagadnień, twierdzeń i tez, a nawet – co pozwolę sobie podnieść w dalszej części recenzji – ma zakres węższy niż owa treść. Przyczynia się to jednak do poprawnego układu i kompozycji wszystkich części dysertacji.

Ponadto, co wyraźnie dostrzegam, treść recenzowanej pracy i wszystkich jej części stanowi odpowiednie podłoże merytoryczne dla prezentacji i analizy problemu ochrony prawnej osób ubiegających się o tytuł naukowy profesora. Odpowiednim tłem dla owej prezentacji jest w szczególności charakterystyka prawa podmiotowego oraz pozycji prawnej osoby ubiegającej się o tytuł profesora oraz pozycji i roli Prezydenta RP w ramach postępowania o nadanie tytułu profesora, a także kwestii wzruszalności aktów urzędowych Prezydenta RP.

Treść pracy pozwala na wykazanie zasadności wskazanego we Wstępie do rozprawy celu badawczego oraz uznanie, że cel ten został w pełni osiągnięty. W tym kontekście wybór tematu pracy wydaje się właściwy, choć założony i przyjęty przez Doktoranta kierunek badań wykracza dość znacząco poza zakreślony temat, co niewątpliwie jest walorem pracy i świadczy o dociekliwości badawczej i Jego dążeniu do kompleksowego, pełnego zaprezentowania badanej problematyki. Podkreślam nadto, że przyjęta przez Doktoranta koncepcja odnosząca się do kierunku i sposobu prowadzenia badań jest w pełni prawidłowa.

W pełni akceptuję także uzasadnienie wyboru tematyki dysertacji. W literaturze niewiele prac dotyczy kwestii ochrony prawa do tytułu naukowego profesora zatem recenzowana praca lukę tę odpowiednio wypełnia. Z całą pewnością, odniesienie się do wskazanego zagadnienia w kontekście i na tle rozwiązań normatywnych i instytucji prawnych, a przede wszystkim procedur jest zadaniem zarówno użytecznym, jak i nowatorskim, podjętym nie tylko w celu zaspokojenia własnych ambicji badawczych Autora, ale jak się wydaje dla

potrzeb wszystkich tych, którzy zamierzają ubiegać się o awans zawodowy i nadanie tytułu profesora oraz tych osób ze środowiska akademickiego, które objęte zostały innymi postępowaniami awansowymi. Praca w sposób oczywisty może, a nawet powinna być przydatna wszystkim, którzy zaangażowani są w proces podejmowania decyzji w postępowaniach awansowych, wydawania aktów urzędowych oraz orzeczeń w postępowaniu sądowo administracyjnym związanych z nadaniem tytułu naukowego profesora.

Zauważam ponadto, że Autor dysertacji analizuje we właściwy sposób całość badanej problematyki, prezentuje poglądy doktryny i orzecznictwa, nie unikając zarazem kwestii kontrowersyjnych. Kontrowersje takie w sposób niezwykle udany i trafny Autor nie tylko prezentuje, ale stara się je odpowiednio, przy użyciu właściwej argumentacji rozstrzygać, zestawiać ze sobą, wyjaśniać lub godzić.

Struktura rozprawy jest poprawna, jako że uwzględnione zostały i uszeregowane podstawowe kwestie składające się na problematykę ochrony prawnej osób ubiegających się o nadanie tytułu naukowego profesora. Nie jest ona nadmiernie rozbudowana, choć Autor dysertacji w sposób wyczerpujący przedstawił w jej ramach całość badanej problematyki.

Rozprawa składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy z nich traktuje o prawie do tytułu profesora. W ramach tego rozdziału scharakteryzowano pojęcie publicznego prawa podmiotowego jako prawa o najwyższym stopniu ochrony sądowej w systemie prawa administracyjnego. Następnie przeanalizowano istotę konstrukcji prawnej tytułu profesora poprzez przebadanie zmian, które na przestrzeni lat zachodziły w aktach prawnych ją regulujących, a dalej poddano analizie przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawie nadania tytułu profesora, jak również scharakteryzowano pozycję procesową strony tego postępowania. Ustalono nadto kwalifikacje, którymi powinna legitymować się

osoba pretendująca do tytułu i na tym tle scharakteryzowano prawo do uzyskania tytułu profesora.

Rozdział drugi odnosi się do problematyki pozycji i roli Prezydenta RP w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. W pierwszej kolejności, w jego ramach, omówiono pozycję ustrojową Prezydenta w Konstytucji RP, uwzględniając przy tym zmiany w tym zakresie, jakie zachodziły na przestrzeni obowiązywania poszczególnych ustaw zasadniczych. Przedstawiono także koncepcję prerogatyw Prezydenta RP jako osobistych, realizowanych w pełni samodzielnie przez głowę państwa uprawnień o charakterze dyskrecyjnym. Rozważania w przedmiotowym zakresie uzupełnione zostały o analizę orzecznictwa dotyczącego pozycji ustrojowej Prezydenta RP. Rozdział ten wieńczy badanie prawnoadministracyjnego statusu głowy państwa i ocena charakteru prawnego aktu urzędowego w sprawie nadaniu tytułu profesora.

Rozdział trzeci poświęcony został charakterowi prawnemu aktu urzędowego Prezydenta RP wydawanego w sprawie nadania tytułu profesora. Uwzględniając badania przeprowadzone we wcześniejszych rozdziałach przeprowadzona została analiza tego aktu jako prerogatywy głowy państwa. Następnie dokonano ustaleń w zakresie możliwości postrzegania nadania tytułu profesora jako innej czynności lub aktu z zakresu działania administracji publicznej, a w kolejnym punkcie tego rozdziału omówiono istotę decyzji administracyjnej w kontekście aktu urzędowego Prezydenta RP, kończącego postępowanie w sprawie nadania tytułu naukowego profesora. Rozdział kończy przedstawienie instytucji kontrasygnaty aktu urzędowego Prezydenta RP i próba określenia jej charakteru prawnego.

Czwarty rozdział, traktuje o problematyce wzruszalności aktu urzędowego Prezydenta RP w sprawie nadania tytułu profesora, a zatem możliwości jego weryfikacji w administracyjnoprawnej procedurze. Na jego początku

przedstawiono zależności występujące między postępowaniem zasadniczym, którym jest postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora, a trybami nadzwyczajnymi zmierzającymi do ustalenia i eliminacji ewentualnych wad, mogących występować w tej procedurze. Następnie scharakteryzowano podstawy stosowania poszczególnych trybów nadzwyczajnych, a więc wznowienia postępowania oraz stwierdzenia nieważności decyzji. Na końcu tego rozdziału odniesiono się do kwestii trybów wzruszenia aktów administracyjnych wydanych w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora i mających różne podstawy normatywne.

Rozdział piąty dotyczy badania zagadnienia związanego z ochroną praw do tytułu profesora przed sądami administracyjnymi. W jego ramach przedstawiono koncepcję ochrony publicznych praw podmiotowych jako środka dochodzenia do przysługujących jednostce uprawnień. Następnie przedstawiono istotę prawa do sądu, w szczególności do sądu administracyjnego, z perspektywy prawa międzynarodowego, unijnego oraz konstytucyjnego. Rozdział ten kończy kwestia ochrony sądowej osób ubiegających się o nadanie tytułu profesora, której prezentacja pozwala na połączenie badań przeprowadzonych w innych częściach pracy i ukształtowania odpowiedzi na pytanie o zakres i poziom zapewnienia ochrony sądowej tym osobom w aktualnie obowiązującym systemie prawnym.

Wreszcie ostatni, szósty rozdział pracy, posłużył analizie procedury nadawania tytułu profesora w wybranych państwach europejskich jako relewantnych dla polskiego prawodawstwa, głównie z uwagi na uwarunkowania wspólnego rozwoju historycznego szkolnictwa wyższego w Europie Środkowej oraz oddziaływania podobnych tradycji ustrojowych i modeli organizacji nauki. Wyboru tego dokonano także z uwagi na podobne do polskich rozwiązania prawne, polegające na przypisaniu Prezydentom niektórych państw kompetencji do nadawania tytułu profesora.

Powyższe uwagi i informacje przesądzają, co wyraźnie podkreślam, o ocenie recenzowanej dysertacji. Wskazać trzeba, że dysertacja jest dziełem, w ramach którego podniesione zostały istotne, zarówno z teoretycznego, jak i praktycznego punktu widzenia, problemy związane z ochroną prawa do tytułu profesora. Dzieło to wykazuje się nowatorskim charakterem z uwagi na treść, zakres i przedmiot rozważań, jego Autor postrzega podnoszone kwestie w kontekście doktryny i dogmatyki prawa, zasad i rozwiązań normatywnych oraz aktów prawnych, krajowych i zagranicznych a także w kontekście orzecznictwa administracyjnego i sądowno-administracyjnego. Charakterystyczna dla poszczególnych fragmentów dysertacji jest wielowątkowość wywodu, dbałość o „wyczerpanie” tematów podnoszonych w pracy, prawidłowe postrzeganie istoty problemów, prezentacja argumentów i wyciąganie odpowiednich wniosków.

Monografia oparta została na wielu tekstach źródłowych. Odpowiednie wykazy (Wykaz literatury, Wykaz aktów prawnych, Wykaz orzecznictwa) obejmują około 20 stron tekstu. Wykaz literatury jest obszerny i obejmuje ponad 200 pozycji zarówno literatury krajowej, jak i zagranicznej.

Warto także zauważyć, że Autor recenzowanej pracy umiejętnie przytoczył, zacytował i skomentował poglądy doktryny. Nie zabrakło przy tym szerokiej argumentacji i trafnych wywodów własnych opartych na literaturze przedmiotu. Niewątpliwie argumentacja Autora została wzbogacona także poprzez właściwą analizę licznych aktów normatywnych i orzecznictwa.

Autor formuje obszerny wykaz aktów prawnych obejmujący w sumie 51 pozycji. Równie bogaty jest zestaw wykorzystanych w pracy orzeczeń: unijnych i krajowych, sądowych, sądowno-administracyjnych i administracyjnych. Wykaz orzecznictwa obejmuje ponad 110 pozycji. Orzeczenia są odpowiednio pogrupowane według kryterium podmiotowego oraz chronologicznie.

Pozytywnie oceniam efekt pracy Autora w zakresie wytyczenia przez Niego zakresu i przedmiotu rozważań, rozwiązywania sygnalizowanych w treści rozprawy problemów badawczych i zrealizowania zamiaru badawczego w poszczególnych częściach pracy. Autor uwzględnia w rozprawie badaną problematykę w jej złożoności merytorycznej, co oczywiście wpływa bardzo pozytywnie na wartość rozprawy.

Pozytywnie oceniam także wykorzystane przez Autora metody badawcze: formalno-dogmatyczną, historyczno-prawną i po części komparatystyczną. Stwierdzam, że Autor dysponuje odpowiednią wiedzą odnośnie wskazanych metod i - co wypada zauważyć - metody te w rzeczywistości stosuje, co pozwala mu na pełne przedstawienie badanych zagadnień w kontekście poglądów doktryny i judykatury oraz ich odniesienie do relacji administracyjno-prawnych, a nawet społecznych.

II. Uwagi szczegółowe odnoszące się do zawartości merytorycznej pracy

Jednoznacznie stwierdzam na wstępie, iż w moim przekonaniu rozprawa spełnia w najwyższym stopniu wymogi poprawności merytorycznej. Jest pracą czyniącą zadość nie tylko standardom naukowym w zakresie wywodu teoretycznego oraz różnego rodzaju analiz, ale standardy te przerasta.

Pozwalam sobie nadmienić, że recenzowana praca jest w całości bardzo dobra, a co do swych walorów merytorycznych wręcz wzorcowa, wykazująca się niemal samymi pozytywami. Cechy te świadczą o wiedzy Doktoranta w przedmiocie ochrony prawa do tytułu profesora. Na gruncie swej dysertacji doktorskiej wykazał się On szeroką wiedzą z zakresu zarówno samej procedury odnoszącej się do ochrony praw podmiotowych, relacji administracyjno-prawnych, pozycji prawnej osób ubiegających się o tytuł profesora i kompetencji organów państwa.

Autor dotyka w swej pracy skomplikowanej materii, a to z racji zróżnicowanych, charakteryzowanych w pracy reżimów prawnych – prawa administracyjnego, w tym prawa o szkolnictwie wyższym oraz prezentacji wielu szczegółowych kwestii związanych bezpośrednio lub pośrednio z procedurą nadawania tytułu naukowego profesora oraz funkcjonowaniem organów państwa. Ich konfrontacja prowadząca do twórczych porównań i wyciągania odpowiednich wniosków pozwoliła Autorowi na wykazanie się erudycją i biegłością w zakresie odpowiedniego wywodu prawniczego.

Przywilejem, a jak sądzę także obowiązkiem recenzenta pracy doktorskiej jest jednak znalezienie i wskazanie nie tylko walorów takiej pracy, ale również jej mankamentów.

Stwierdzam mianowicie, że w rozdziałach pracy brakuje wprowadzeń i podsumowań. W moim przekonaniu w treści wprowadzenia do każdego rozdziału można wytyczyć zakres rozważań, a zarazem potwierdzić, że tytuł takiej części pracy będzie odpowiadać jej przedmiotowi. Wprowadzenie to także ten fragment rozdziału, który służy do sformułowania i zawarcia w jego ramach tez lub hipotez cząstkowych oraz określenia celu prowadzonych dywagacji. Z kolei podsumowanie do rozdziału, stosownie do swej nazwy, powinno umożliwiać reasumpcję, potwierdzać prawidłowość wskazanych tez lub syntetyzować argumenty wykorzystane dla wykazania prawdziwości hipotez, a nadto zawierać wnioski, w tym *de lege ferenda*. Wprowadzenia i podsumowania zawarte w rozdziałach przyczyniają się do zwiększenia stopnia przejrzystości pracy doktorskiej, wzbogacają jej układ konstrukcyjny oraz umożliwiają zrozumienie założeń koncepcyjnych i celu prowadzonych w dysertacji rozważań.

Mam nadto wątpliwości co do określenia tytułu dysertacji. Z treści pracy wynika, że Autor odniósł się całościowo (kompleksowo), a zarazem analitycznie i szczegółowo do problemu ochrony praw do tytułu naukowego profesora. Zaświadcza o tym zarówno konstrukcja, w tym układ poszczególnych rozdziałów, ich wzajemne powiązanie, jak i treść dysertacji. Z pewnością Doktorant mógłby zatem całość swoich rozważań nazwać (zatytułować) określeniem : Ochrona praw do tytułu profesora – bez precyzowania, że przedmiotem rozważań będzie ochrona sądowa. Taką ochroną została w pracy poddana szczegółowej analizie, choć analiza ta stała się konsekwencją prezentacji innych jeszcze kwestii związanych z ochroną prawa do tytułu naukowego. Doktorant zresztą zasugerował w swojej pracy potrzebę przedstawiania zagadnień poczynawszy od ogółu do szczegółu, ale równocześnie od szczegółu do ogółu. Rodzi się jednak pytanie, czy ten szczegół (a więc sądowa ochrona praw) zyskał należne mu w pracy miejsce i czy nieco się nie zagubił w tym co jest ogółem, a więc m.in. w ramach dywagacji o prawie do tytułu oraz prezentacji roli i pozycji Prezydenta RP i jego aktów urzędowych, a także omówionej komparatystyki. Sądzę jednak ,że wątpliwości te mogą zostać rozstrzygnięte na etapie publikacji recenzowanej dysertacji. Publikacja taka jest w moim przekonaniu w pełni uzasadniona i pożądana.

Zarazem zaznaczam przy tym jednoznacznie, że każdy autor, także Autor recenzowanej dysertacji, jest ze wszech miar upoważniony do prezentowania treści swojej pracy w konfiguracji i zawartości uznanej przez Niego za prawidłową. Zgłoszone przeze mnie uwagi nawet w najmniejszym stopniu nie zmieniają mojej bardzo pozytywnej oceny recenzowanej pracy.

III. Uwagi odnoszące się do kwestii formalnych

Z punktu widzenia poprawności formalnej recenzowana dysertacja w pełni, całkowicie odpowiada standardom odnoszonym do prac doktorskich.

Odnosnie jej walorów, należy dostrzec, że zawiera ona dużo przypisów, także i takich, które mają charakter merytoryczny. Ich wprowadzenie do dysertacji wymagało od Autora zapoznania się z wieloma źródłami i przeanalizowania ich pod kątem możliwości wykorzystania w pracy doktorskiej.

Obszerna jest bibliografia dysertacji, ma ona właściwą konstrukcję, zawiera prawidłowe elementy, odpowiednio uszeregowane. Jak już wcześniej wskazałem jest bardzo bogaty wykaz wykorzystanej w pracy literatury, w tym zagranicznej. Obszerny jest także wykaz aktów normatywnych, które zostały właściwie przez Autora pogrupowane. Bogaty i zróżnicowany jest wykaz wykorzystanych w pracy orzeczeń sądowych i sądowno-administracyjnych oraz administracyjnych.

Praca napisana jest dobrym językiem, jest zgodna ze wszelkimi regułami stylistyki i gramatyki.

IV. Wniosek końcowy

Stwierdzam, że przedłożona rozprawa doktorska p.t. „Sądowa ochrona prawa do tytułu profesora” spełnia wszelkie wymogi stawiane pracom doktorskim określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742. Jest ona oryginalnym rozwiązaniem problemu naukowego, a jej Autor magister Artur Woźniak wykazał się wiedzą teoretyczną w zakresie prawa oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Ze względu na wskazane wcześniej walory pracy, jednoznacznie stwierdzam, że zasługuje ona na wyróżnienie.

Wobec powyższego wnoszę o podjęcie dalszych czynności w przewodzie doktorskim magistra Artura Woźniaka.

